

a különböző nullusz-akciók előzik meg, de a gabona standardizálás, a különböző monopólium törvények, az összpontosított licencia-rendszer, a fakitermelésre, stb. létesített állami vállalatok, a szabadfoglalkozásra vonatkozó különböző rendelkezések, a kereskedelem és ipar terén felállított képesítési követelmény, stb. Mindezek egy-egy suhintás a zsidóság felé. A nemzetiszocializmus! zsidóellenessége az antiszemitizmusnak nemcsak hatalmas lökést adott, de mai jelentőségét is megnövelte. Azon túl, hogy AZ országok egész sorára serkentőleg hat az antiszemitizmus változott és megnövekedett jelentősége abban áll, hogy a zsidókérdést egy világnézet hivatalosan a kor tengelyproblémájául állítja oda. Az expanzív fasizmus valójában trójai falóként játssza ki az antiszemitizmust. Ezért ma nem csupán a zsidók önügye az antiszemitizmus elleni s az egyenjogúság csorbitatlanságáért folyó küzdelem.

Az emancipáció pályáját áttekintve ép' oly' kevéssé állitható annak sikertelensége, mint sikere. A tőkés rend helyi viszonylatban vitte sikerre az emancipációt s ismét más helyi, nemzetársadalmi vonatkozásban nem érthette el vele a célját: egészben véve a zsidóság egyenjogúságának a kérdésében félmunkát végzett. Osztályjellege és fejlődéstörvényei csak tökéletlen eredményt tettek lehetővé. A szükségszerű tökéletlenség jellemzi a többi polgári kérdésmegoldásokat is. Így a négerek felszabadítása magával hurcolja a lynch árnyékát, jog szerint is a másodrendűségét; s ha ma a zsidóságtól azt vonják vissza, amire éppen lehetőség mutatkozik, világos a párhuzam pl. minden feminista zaj után is a nő visszaszorításával a háziasság korlátai közé, vagy a munkásvédelmi törvények több-kevesebb illuzórikussá tételével.

A kifutott pálya mindenesetre még a gyenge pontokon is meghozta a zsidókérdés bizonyos fokú megmásulását. Ha a zsidók produktíve nem is rétegeződhetek át, mindazonáltal a tőkés termelési rend megbontva a zsidóság korábbi strukturáját mélyreható differenciálódást eredményezett. A polgári kulturába és koráramlatokba való intenzív bekapcsolódás befolyásán kívül megváltozott a zsidókérdés arculata azáltal is, hogy (ellentétben a középkori fölösleges magatehetetlenséggel) a ma zsidósága amilyen-olyan, de számbajövő politikai-gazdasági tényező. Lényegileg a zsidókérdés megmásulását jelenti természetesen és elsősorban a környező termelési-társadalmi körülmények változottsága.

A zsidókérdés egyik legzaklatottabb kérdése korunknak. Kieleződé-sének mai állandósult jellege a kérdés társadalmi megoldását követeli. A tökéletlen emancipáció után a (kiküzdött) „emberi emancipáció” a feladat.

HORACE GREGORY: HÁROM VAGY NÉGY AMERIKAI HŐS

Fordította: MÉLIUSZ JÓZSEF

Állj meg s gondoldj arra, mi volt valaha:
 a liliumujjú, szőröskezű, zabolátlan Bill Hickok.
 Ő egyébként meghalt régen,
 egyik kezében egy hulla kezével,
 másik kezében pár szutykos ászt és
 két koszos nyolcast szorongatva.
 Fennen viselte himlőhelyes képét,
 amíg a golyó belé nem ütkezött.
 (Ő, mozdulatlan, lapos Hellen Wills és finoman lépdelő
 nagy Tilden Bill, emlékezzetek csak Óré!)

Most végtelen prérük gördülnek el fölötté,
 mindegy, bárhol hevernek
 hamvai, csontjai.
 Ócska borbélyboltok segédei fullasztó, forró, esős nyári
 délutánokon
 cifra álmokat álmodva
 látják lépdelni Őt
 a glóriával feje fölött
 sejtelmes finom testtel
 libbenve a légen át,
 mint valami lenge női báb.
 Szeretnék emlékezni arra, amit mondott,
 vagy talán inkább Grant tábornagyra emlékezném,
 akivel gégerákja végzett,
 vagy a chikágói tüzekre,
 melyek hajdan oly' hirhedtek voltak,
 hogy bárhogyan is, de látni
 kellett őket, hallani, tudni róluk mindenkép'.
 Manapság is
 a hírességet mindenki
 hosszú időkre
 szeretné megszerezni.

* * *

A forradásos Ál Capone, Chikágó Al,
 Floridában telkei, üzletei legendák,
 New-York, Chikágó, Pitsburg, Philadelphia
 szállodáiban drága
 álmok . . .
 És amikor Chikágó uccáin géppuska kattogott
 Al Capone nem volt
 sehol.

Az egész ember egyetlen mosoly.
 Akkor épp valakire teljes arccal ráragyogott,
 divatos holywoodi madárfurniros hálójában
 a Grand Rapydban

saját, külön lakosztályán
 az asztalon áthajolva mondta:
 Pincér, hozzon még valamit ebből és amabból.
 Ő az úr,

ha jól érzi magát
 mint Isten olyan kedves.

Nézd a mosolyát.
 A nagy úr mosolya ez,

mint Hooveré, ha nézi
 húsvét tavaszi reggelen a gyepet a Fehérház előtt
 és a madarak csicsérgését élvezi

és arca derül, mint a forradásos Álé,
 szeméit a napfényben kevésbé összehúzza.

Híres nagy ember Al,

hirneves mint a Titanic,
 mely mögött millió csomóra maradt el a tenger vize,
 vagy mint a Johnstowni szörnyű árvíz.